

Дане положення розроблене відповідно до Умов прийому до закладів фахової передвищої освіти в 2023 р. для здобуття освітньо-професійного ступеню молодшого бакалавра, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 277, зареєстровано в міністерстві юстиції України від 28 березня 2023 року за № 518/39574.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для вступного випробування з *української мови* розроблено на основі Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової і повної середньої освіти та з урахуванням чинної програми з української мови.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення»).

Мета й завдання вивчення української мови визначені державною програмою з української мови, яка водночас визначає основний зміст навчання і вимоги та критерії оцінювання його результатів. Основна мета вивчення української мови у навчальних закладах України на сучасному етапі полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови - її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Програма вступної співбесіди з української мови

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

1. Співвідношення звуків і букв.
2. Спрощення в групах приголосних.
3. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів.
4. Сполучення йо,ьо.
5. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення).
6. Правила вживання апострофа.
7. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.
8. Правопис префіксів і суфіксів.
9. Правопис великої літери.
10. Написання слів іншомовного походження.
11. Основні правила переносу слів з рядка в рядок.
12. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс.
13. Правопис н та nn у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія

1. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми.
2. Поняття про фразеологізми.

Будова слова. Словотвір

1. Спільнокореневі слова й форми того самого слова. Морфологія 1. Іменник як частина мови.
2. Прикметник як частина мови.
3. Займенник як частина мови. Правопис заперечних займенників.
4. Числівник як частина мови. Узгодження числівників з іменниками. Відмінювання кількісних числівників.
5. Дієслово як частина мови. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово.
6. Прислівник як частина мови. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу
7. Службові частини мови (прийменник, сполучник, частка), їх правопис.

Синтаксис. Пунктуація

1. Речення як основна синтаксична одиниця.
2. Граматична основа речення.
3. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).
4. Головні та другорядні члени речення, способи їх вираження.
5. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами.
6. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями.
7. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини.
8. Розділові знаки в ускладненому реченні.
9. Складносурядне речення, його будова. Розділові знаки в складносурядному реченні.
10. Складнопідрядне речення, його будова.
11. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові).
12. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.
13. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
14. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

15. Пряма й непряма мова. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

При оцінюванні відповіді вступника потрібно керуватися такими критеріями:

- правильність і повнота відповіді;
- ступінь усвідомленості, розуміння вивченого;
- здатність практично реалізувати набуті знання;
- мовленнєве оформлення відповіді;
- рівень самостійності вступника під час усної відповіді.

Відповідь вступника має бути зв'язною, логічно послідовною; відповідаючи, він повинен виявляти теоретичні знання з тієї чи іншої теми, уміти практично застосовувати правила, обґрунтовувати їх, аналізувати визначені програмою явища.

Критерії оцінювання відповідей на екзамені:

Відповідь на екзамені оцінюється предметною комісією з української мови за шкалою оцінювання **від 100 до 200 балів**.

Відповідь оцінюється **176-200** балами тоді, коли абітурієнт глибоко розуміє та може вільно і змістовно викласти основні мовозначні поняття, вільно орієнтується в навчальному матеріалі.

Відповідь оцінюється **150-175** балами тоді, коли абітурієнт загалом розуміє та може досить повно сформулювати і пояснити основні мовознавчі терміни та поняття, майже вільно орієнтується в навчальному матеріалі, володіє навичками мовного розбору.

Відповідь оцінюється **124-149** балами тоді, коли абітурієнт розуміє та може сформулювати і пояснити лише деякі мовознавчі поняття, в основному орієнтується в навчальному матеріалі, дає загальну характеристику окремих мовознавчих питань, але не завжди вміє пояснити їх застосування на практиці.

Відповідь оцінюється **100-123** балами тоді, коли вимоги до попереднього пункту не виконані: абітурієнт лише відтворює навчальний матеріал, але не встановлює причинно-наслідкових зв'язків, не розуміє основних мовознавчих понять, його знання мають хаотичний характер.

Вважається, що абітурієнт склав іспит, якщо він набрав не менше 100 балів.

Перелік питань

Українська мова

1. Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі.
2. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ.
3. Склад. Наголос.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.

5. Чергування звуків.
6. Омоніми. Синоніми. Антоніми.
7. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика, лексичні запозичення з інших мов.
8. Застарілі слова. Неологізми.
9. Стійкі словосполучення. Джерела фразеологізмів.
10. Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
11. Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу.
12. Морфологія як розділ мовознавства. Самостійні та службові частини мови. Вигук.
13. Іменник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль.
14. Граматична категорія роду іменників.
15. Граматична категорія числа іменників. Відмінки іменників.
16. Поділ іменників на відміни та групи.
17. Прикметник. Граматичні категорії прикметників.
18. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння прикметників.
19. Числівник. Граматичні категорії числівників.
20. Кількісні числівники, їх відмінювання.
21. Займенник. Граматичні категорії займенників, розряди за значенням.
22. Займенник як частина мови. Відмінювання займенників.
23. Дієслово. Граматичні категорії дієслів.
24. Дієслово як частина мови. Форми дієслів.
25. Дієприкметник як особлива форма дієслова. Граматичні категорії дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.
26. Дієприслівник як особлива форма дієслова. Дієприслівниковий зворот.
27. Прислівник. Розряди прислівників за значенням.
28. Прийменник як службова частина мови. Правопис прийменників.
29. Сполучник як службова частина мови.
30. Частка як службова частина мови.
31. Словосполучення, його характеристика.
32. Просте речення. Класифікація простих речень.

33. Просте ускладнене речення.
34. Речення з однорідними членами; розділові знаки при них.
35. Речення зі вставними і вставленими компонентами, звертаннями; розділові знаки при них.
36. Речення з відокремленими членами речення; розділові знаки при них.
37. Складне речення. Типи складних речень.
38. Складносурядні речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.
39. Складнопідрядні речення. Однорідна та неоднорідна підрядність.
40. Безсполучникові складні речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.
41. Складні речення з різними видами зв'язку.
42. Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.
43. Орфографія. Правила вживання м'якого знака.
44. Правила вживання апострофа.
45. Правопис складних слів.
46. Правопис слів іншомовного походження.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів : навч. посібн. / Г. О. Козачук. –К. : Вища школа, 2007.
2. Культура української мови : довідник / за ред. В. М. Русанівського. – К. : Либідь, 1990.
3. Ладоня І. О. Українська мова : навчальний посібник / І. О. Ладоня. – К. : Вища школа, 1993.
4. О.П.Глазова Українська мова. Підручник для закладів загальної середньої освіти. Харків. Видавництво «Ранок» 2018.
5. Плющ М. Я. Українська мова. Фонетика. Орфографія. Морфологія : підручник / М. Я. Плющ, Н. Я. Грипас, Н. Я. Потеллло. - К. : МАУП, 1995.
6. Радченко І. Орфографія української мови : просто про складне / І. Радченко.– К. : Шкільний світ, 2008. Зубков М. Г. Українська мова : універсальний довідник. – Х.: ВД «Школа», 2004.
7. О.П.Глазова Українська мова. Підручник для закладів загальної середньої освіти. Харків. Видавництво «Ранок» 2019.
8. О.М.Авраменко, М.Б.Блажко. Українська мова та література. Довідник. Київ «Грамота», 2018 р.
9. О.М.Авраменко, М.Б.Блажко. Українська мова та література. Збірник завдань у тестовій формі. Київ «Грамота», 2018 р.
10. Ткаченко Є.М. Українська мова. Пунктуація: правила, вправи, диктанти : навчальний посібник – Х. : Консум, 2001.

11. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т української мови. – К. : Наукова думка, 1997.

12. Юшук І. П. Українська мова : практикум з правопису української мови. – К. : Освіта, 2007.